

Nowe stanowiska rzadkich gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej

ARTUR SKITEK

61-568 Poznań, ul. Wierzbicice 4A/21

e-mail: artur.skitek87@gmail.com

Abstract. [New localities of rare species of terrestrial true-bugs (Hemiptera: Heteroptera) from Wielkopolska-Kujawy Lowland]. The paper presents new records of rare Polish terrestrial true-bugs (Hemiptera: Heteroptera). Field studies were carried out from late summer 2014 to late autumn 2015 in the central part of Wielkopolska-Kujawy Lowland. Specimens of 11 species belonging to seven families (Acanthosomatidae, Coreidae, Lygaeidae, Nabidae, Pentatomidae, Scutelleridae, Stenocephalidae) were observed and some of them collected. *Arocatus melanocephalus* (Fabricius, 1798) (Lygaeidae) and *Nemocoris falleni* R.F. Sahlberg, 1848 (Coreidae) are recorded for the third time in Poland and *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Pentatomidae) for the first time in Wielkopolska-Kujawy Lowland.

Key words: Hemiptera, Heteroptera, *Arocatus melanocephalus*, *Nemocoris falleni*, *Rhaphigaster nebulosa*, faunistics, new record, Wielkopolska-Kujawy Lowland, Poland.

Wstęp

Ogromna część rzeźby terenu środkowej Wielkopolski została ukształtowana w postaci stosunkowo płaskiego fragmentu wysoczyzny morenowej podczas poznańskiej fazy zlodowacenia bałtyckiego. Na tle płaskiego krajobrazu regionu wyróżnia się m. in. dolina rzeki Cybiny, której strome stoki dochodzą w niektórych miejscach do 15-30 m wysokości gwarantując dużą mozaikowość dobrze wykształconych i zachowanych zbiorowisk roślinnych reprezentujących szeroki zakres wymagań ekologicznych. Licząca nieco ponad 41 km Cybina jest prawobrzeżnym dopływem Warty (Gołdyn i in. 2005) i przepływa w sąsiedztwie większości obszarów wyznaczonych do badań.

Szczególną uwagę podczas prac terenowych przywiązywano do ciepłolubnych ziołorośli tworzących zbiorowiska muraw kserotermicznych pokrywających zbocza doliny Cybiny oraz do zbiorowisk roślinności okrajowej i zaroślowej wraz ze strefami przejściowymi między nimi. Sugerując się informacjami zawartymi w literaturze o wykorzystywaniu przez imagines niektórych gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych budynków do przetrzymywania, w okresie jesiennym i wczesnowiosennym dużą uwagę koncentrowano także na obserwacji owadów na obszarach pokrytych zwartą zabudową, tj. na ścianach budynków lub sztucznych konstrukcjach w ich bezpośrednim sąsiedztwie (Lis B. i in. 2008).

Celem badań było poznanie fauny pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera: Heteroptera) na wybranych powierzchniach obserwacyjnych znajdujących się w centralnej części Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. Szczególnym zainteresowaniem autora cieszą się przedstawiciele rodziny tarczówkowatych (Pentatomidae) i wtykowatych (Coreidae), ale w trakcie prac terenowych zwracano również uwagę na ciekawe i nieczęsto spotykane pluskwiaki różnoskrzydłe z innych rodzin.

W niniejszej pracy wykazano nowe stanowiska rzadziej spotykanych pluskwiaków różnoskrzydłych obserwowanych przez autora w latach 2014-2015 na wybranych obszarach. Badania terenowe dostarczyły nowych informacji faunistycznych o 11 rzadko spotykanych gatunkach pluskwiaków różnoskrzydłych należących do 7 rodzin (Acanthosomatidae, Coreidae, Lygaeidae, Nabidae, Pentatomidae, Scutelleridae, Stenocephalidae). W trakcie badań terenowych owady odławiano stosując metody połowu opisane w literaturze (B. Lis i in. 2008; J.A. Lis 2000; J.A. Lis i in. 2012).

Materiał i metody

Badania faunistyczne zostały przeprowadzone w okresie od późnego lata 2014 do późnej jesieni 2015. Podczas prac terenowych koncentrowano się głównie na nieczęsto spotykanych i rzadkich gatunkach pluskwiaków różnoskrzydłych.

Materiał zbierano m. in. na murawach kserotermicznych porastających zbocza doliny Cybiny oraz w okresie jesiennym i wczesnowiosennym na obszarach zwartej zabudowy na terenie Swarzędza i okolicznych miejscowości. Owady odławiano stosując standardowe metody połowu: „na upatrzonego”, czerpakowanie roślinności zielnej, przeszukiwanie pni żywych i powalonych drzew ze szczególnym uwzględnieniem przestrzeni znajdujących się pod odstającymi fragmentami kory oraz w przypadku murawy napiaskowej koło Swarzędza dodatkowo zastosowano pułapki Barbera.

Zabezpieczony według obowiązujących reguł materiał dowodowy znajduje się w zbiorach autora. Nowe stanowiska oraz dane literaturowe odnośnie *Arocatus melanocephalus* (Fabricius, 1798), *Nemocoris falleni* R.F. Sahlberg, 1848 i *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) naniesiono na mapę z widoczną siatką UTM pobraną ze strony www.entomo.pl i przerobioną w bezpłatnym programie Paint.NET.

Ryc. 1. *Cyphostethus tristriatus*, Zalesewo, 24 X 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 1.** *Cyphostethus tristriatus*, Zalesewo, 24 X 2015 (photo A. Skitek).

Wyniki badań

W wyniku przeprowadzonych badań faunistycznych obserwowano 52 osobniki nieczęsto lub rzadko spotykanych pluskwiaków różnoskrzydłych reprezentujących 11 gatunków należących do 7 rodzin (Acanthosomatidae, Coreidae, Lygaeidae, Nabidae, Pentatomidae, Scutelleridae, Stenocephalidae).

Część obserwacji została udokumentowana w postaci fotograficznej, z tego 25 okazów zostało włączonych do prywatnego zbioru autora jako materiał dowodowy i porównawczy. Jeśli w tekście nie zaznaczono inaczej to wszystkie obserwowane i/lub odłowione okazy zostały oznaczone przez autora pracy przy pomocy kluczy do oznaczania owadów znajdujących się w różnych publikacjach (Cmoluchowa 1978; Gil i in. 2011; B. Lis i in. 2008; B. Lis 2010; J. A. Lis. 2000; J. A.

Lis. i in. 2012), a następnie poprawność oznaczeń została zweryfikowana przez Pana Prof. dr hab. Jerzego A. Lisa. Wykaz gatunków wraz z lokalizacjami przedstawiono poniżej według rodzin i w kolejności alfabetycznej.

Acanthosomatidae

Cyphostethus tristriatus (Fabricius, 1787) (Ryc. 1)

Zalesewo [XU 40], 24 X 2015, 4 exx., 2 exx. leg., na chodniku przy bezchmurnym niebie; w pobliżu posesji prywatnych z żywotnikiem zachodnim (*Thuja occidentalis*) i cyprysikiem groszkowym (*Chamaecyparis pisi-fera*).

Ryc. 2. *Ceraleptus lividus*, Swarzędz, 19 V 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 2.** *Ceraleptus lividus*, Swarzędz, 19 V 2015 (photo A. Skitek).

Coreidae

Ceraleptus lividus Stein, 1858 (Ryc. 2)

Swarzędz [XU 30], 01 V 2015, 1 ex. leg., na nawłoci kanadyjskiej (*Solidago canadensis*), brzeg lasu; 19 V 2015, 1 ex. leg., nisko przy gruncie wśród roślinności półnaturalnej łąki kośnej z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*.

Coriomeris scabricornis (Panzer, 1805) (Ryc. 3)

Swarzędz [XU 30], 05 XI 2014, 1 ex. leg., na betonowym fragmencie ogrodzenia przy bezchmurnym niebie, w pobliżu roślinność ruderalna.

Gonocerus juniperi Herrich-Schaeffer, 1839 (Ryc. 4)

Swarzędz [XU 40], 13 IX 2015, 1 ex. leg., na jezdni w pełnym słońcu, w pobliżu posesji prywatnych z żywotnikiem zachodnim (*Thuja occidentalis*); 24 X 2015, 1 ex., na chodniku w pełnym słońcu, w pobliżu posesji

prywatnych z żywotnikiem zachodnim (*Thuja occidentalis*); 08 XI 2015, 1 ex., na chodniku w pełnym słońcu w pobliżu posesji prywatnych z żywotnikiem zachodnim (*Thuja occidentalis*).

Zalasewo [XU 40], 24 X 2015, 8 exx., 2 exx. leg., na chodniku przy bezchmurnym niebie, 4 osobniki były zdeptane, w pobliżu posesji prywatnych z żywotnikiem zachodnim (*Thuja occidentalis*) i cyprysikiem groszkowym (*Chamaecyparis pisifera*); 08 XI 2015, 1 ex., na chodniku, obserwowany w pełnym słońcu w pobliżu posesji prywatnych z żywotnikiem zachodnim (*Thuja occidentalis*).

Ryc. 3. *Coriomeris scabricornis*, Swarzędz, 5 XI 2014 (fot. A. Skitek) [**Fig. 3.** *Coriomeris scabricornis*, Swarzędz, 5 XI 2014 (photo A. Skitek)].

Nemocoris falleni R.F. Sahlberg, 1848 (Ryc. 5)

Gortatowo [XU 41], 26 IV 2015, 1 ex. leg., na ścieżce w dolinie Cybiny, w pobliżu muraw o charakterze ksero-termicznym.

Lygaeidae

Arocatus melanocephalus (Fabricius, 1798) (Ryc. 6)

Swarzędz [XU 41], 17 I 2015, 4 exx., 2 exx. leg, fragment łęgu topolowego, pod korą martwych leżących w runie fragmentów gałęzi topoli czarnej (*Populus nigra*).

Ryc. 4. *Gonocerus juniperi*, Zalesewo, 24 X 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 4.** *Gonocerus juniperi*, Zalesewo, 24 X 2015 (photo A. Skitek)].

Ryc. 5. *Nemocoris falleni*, Gortatowo, 26 IV 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 5.** *Nemocoris falleni*, Gortatowo, 26 IV 2015 (photo A. Skitek)].

Nabidae

Prostemma aeneicolle Stein, 1857 (Fig. 7)

Swarzędz [XU 40], 12 VIII 2014, 1 ex. leg., pod kamieniem na nasypie kolejowym z roślinnością ruderalną;

19 V 2015, 1 ex., na parkingu w pobliżu trawnika; 22 VII 2015, 1 ex., na pniaku po świeżo ściętym jesionie wyniosłym (*Fraxinus excelsior*), nieużytek z roślinnością ruderalną; 26 VIII 2015, 1 ex. leg., nimfa – ostatnie stadium, na chodniku przy nieużytku z roślinnością ruderalną; 22 X 2015, 1 ex., na krawężniku jezdni przy nieużytku z roślinnością ruderalną; Swarzędz [XU 30], 07 IX 2014, 1 ex. leg., murawa napiaskowa, w pułapce Barbera wypełnionej wodą ze środkiem zmniejszającym napięcie powierzchniowe wody oraz octem.

Gortatowo [XU 41], 26 IV 2015, 1 ex. leg., strefa przejściowa między lasem a polem uprawnym; 14 VI 2015, 1 ex., na żwirowej ścieżce rekreacyjno-widokowej w dolinie Cybiny.

Gruszczyn [XU 41], 14 IX 2015, 2 exx., 1 ex. leg., na chodniku w pobliżu roślinności ruderalnej.

Ryc. 6. *Arocatus melanocephalus*, Swarzędz, 17 I 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 6.** *Arocatus melanocephalus*, Swarzędz, 17 I 2015 (photo A. Skitek)].

Ryc. 7. *Prostemma aeneicolle*, Swarzędz, 22 X 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 7.** *Prostemma aeneicolle*, Swarzędz, 22 X 2015 (photo A. Skitek)].

Pentatomidae

Jalla dumosa (Linnaeus, 1758) (Ryc. 8)

Lednogóra [XU 62], 11 IV 2015, 1 ex. leg., ciepłolubne ziołorośla porastające murawę kserotermiczną.

Ryc. 8. *Jalla dumosa*, Lednogóra, 11 IV 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 8.** *Jalla dumosa*, Lednogóra, 11 IV 2015 (photo A. Skitek)].

Ryc. 9. *Rhaphigaster nebulosa*, Swarzędz, 19 V 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 9.** *Rhaphigaster nebulosa*, Swarzędz, 19 V 2015 (photo A. Skitek)].

Rhaphigaster nebulosa (Poda, 1761) (Ryc. 9)

Swarzędz [XU 40], 08 X 2014, 1 ex. leg., nieużytek, na liściach klonu jesionolistnego (*Acer negundo*); 28 X 2014, 1 ex. leg., na ławce przy ścieżce rekreacyjnej nad Jeziorem Swarzędzkim; 01 XI 2014, 1 ex. leg., na ścia-

nie budynku w pełnym słońcu; 25 III 2015, 2 exx., 1 ex. leg., na parapecie okiennym, przyciągnięte przez światło wewnątrz mieszkania; 03 IV 2015, 1 ex. leg., wleciał przez otwarte okno do domu; 04 IV 2015, 1 ex. leg., na chodniku w bezpośrednim sąsiedztwie Dworca PKP, bezchmurne niebo; 03 V 2015, 2 exx., nieużytek koło torów kolejowych, na liściach jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*); 24 X 2015, 4 exx., na chodniku w pełnym słońcu; Swarzędz [XU 30], 19 V 2015, 2 exx., na kwiatkach głogów (*Crataegus* sp.).

Ryc. 10. *Odontoscelis fuliginosa*, Swarzędz, 7 IX 2015 (fot. A. Skitek) [**Fig. 10.** *Odontoscelis fuliginosa*, Swarzędz, 7 IX 2015 (photo A. Skitek)].

Ryc. 11. *Dicranocephalus medius*, Swarzędz, 12 X 2014 (fot. A. Skitek) [**Fig. 11.** *Dicranocephalus medius*, Swarzędz, 12 X 2014 (photo A. Skitek)].

Scutelleridae

Odontoscelis fuliginosa (Linnaeus, 1761) (Ryc. 10)

Swarzędz [XU 30], 07 IX 2014, 1 ex. leg. A. Skitek, det. J.A. Lis, murawa kserotermiczna, na piasku.

Stenocephalidae

Dicranocephalus medius (Mulsant et Rey, 1870) (Ryc. 11)

Swarzędz [XU 30], 12 X 2014, 1 ex. leg., silnie zniekształcona przez roślinność ruderalną murawa napiaskowa, pod pozostawionym fragmentem fotelu, na murawie rośnie wilczomlecz sosnka (*Euphorbia cyparissias*).

Uwagi

Wiele obserwacji miało miejsce w ciepłe, słoneczne dni w okresach jesiennym oraz wczesnowiosennym na różnego rodzaju sztucznych konstrukcjach w bliskim sąsiedztwie zwartej zabudowy, np. na asfaltowych drogach, płytach chodnikowych lub bezpośrednio na ścianach budynków. Wynika to z faktu, że miejsca tego typu nagrzewają się szybko i długo utrzymują ciepło. Dodatkowo stwarzają wiele kryjówek zapewniających bezpieczne warunki do zimowania (B. Lis i in. 2008; Mabelis 2005).

Ryc. 12. Stanowiska *Rhaphigaster nebulosa* w Polsce (czarne kółka – stanowiska znane z literatury, czerwone kółka – nowe stanowiska) [**Fig. 12.** Localities of *Rhaphigaster nebulosa* in Poland (black circles – literature data; red circles – new records)].

Powyższe spostrzeżenia dotyczą przede wszystkim osobników *Rhaphigaster nebulosa*, które łatwo spotkać we wskazanych miejscach w wyżej wymienionym okresie czasu. Należy zaznaczyć, że ze względu na stosunkowo dużą liczbę obserwacji tego gatunku na terenie Swarzędza w 2015 roku, informacji o

wielu z nich nie zamieszczono w niniejszej pracy. Wszystkie obserwacje miały miejsce w terenie zabudowanym lub na nieużytkach w niedużej odległości od linii kolejowej przebiegającej przez miasto. Zebrane w dwóch kwadratach UTM [XU 30; XU 40] okazy *Rh. nebulosa* stanowią pierwsze stwierdzenie występowania tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, a jednocześnie szóste stanowisko w skali kraju (J.A. Lis 2000; Hebda i Mazur 2010) (Ryc. 12).

W słoneczne dni na sztucznych nawierzchniach bezpośrednio przylegających do obszarów pokrytych ciepłolubną roślinnością łąkową lub roślinnością ruderalną stosunkowo często obserwowano okazy *Prostemma aeneicolle*. Powyższe obserwacje wskazują, że na badanych obszarach utrzymuje się stała populacja, a nieczęste doniesienia w literaturze o tym gatunku mogą wynikać przede wszystkim z prowadzenia skrytego trybu życia i stosowania niewłaściwej metodyki (Cmoluchowa 1978). Gatunek podawany dotąd z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej jedynie z Dębca w Poznaniu (Korcz 2010). Obserwowane w trakcie badań okazy z kilku stanowisk w obrębie Gminy Swarzędz są kolejnym stwierdzeniem występowania tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej.

Prowadząc jesienne przeszukiwania metodą „na upatrzonego” ścian budynków i ich najbliższej okolicy, w tym płotów, chodników i jezdni zaobserwowano osobniki *Gonocerus juniperi* i *Cyphostethus tristriatus*. Wszystkie osobniki *G. juniperi* i *C. tristriatus* obserwowano na chodnikach z kostki brukowej lub na powierzchni jezdni w bliskim sąsiedztwie krzewów żywotnika zachodniego (*Thuja occidentalis*, Cupressaceae) i/lub cyprysika groszkowego (*Chamaecyparis pisifera*, Cupressaceae) rosnących na prywatnych posesjach w okolicy. Poczynione obserwacje są drugim stwierdzeniem występowania obu gatunków na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (Korcz 2010; J. A. Lis i in. 2012).

Odłowiony w trakcie badań okaz *Dicranocephalus medius* jest pierwszą od ponad 20 lat obserwacją tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej. Najbliższe opisane w literaturze stanowiska znajdują się w Kobylnicy, Promnie i Puszczy Zielonce (Kasprówicz 1963; Skórka 1994).

W trakcie przeszukiwań muraw kserotermicznych porastających zbocza doliny Cybiny natrafiono na przedstawiciela gatunku *Nemocoris falleni*. Jest to pierwsze stwierdzenie występowania tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, a jednocześnie trzecie i najbardziej na zachód wysunięte stanowisko w Polsce (Ryc. 13). Ostatnie udokumentowane obserwacje *N. falleni* pochodzą sprzed ponad 20 lat (B. Lis i in. 2008; J. A. Lis i in. 1995).

Obserwacja zimujących okazów *Arocatus melanocephalus* w małym fragmencie łągu topolowego na wschodnim brzegu Jeziora Swarzędzkiego jest drugim stwierdzeniem występowania tego gatunku na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej, a jednocześnie trzecim konkretnym stanowiskiem w Polsce (Korcz 2010; B. Lis 2010). Podawany był również ogólnikowo ze Śląska (Scholz 1931).

Ryc. 13. Stanowiska *Nemocoris falleni* w Polsce (czarne kółka – stanowiska znane z literatury, czerwone kółka – nowe stanowiska) [Fig. 13. Localities of *Nemocoris falleni* in Poland (black circles – literature data; red circles – new records)].

Ryc. 14. Stanowiska *Arocatus melanocephalus* w Polsce (czarne kółka – stanowiska znane z literatury, czerwone kółka – nowe stanowiska) [Fig. 14. Localities of *Arocatus melanocephalus* in Poland (black circles – literature data; red circles – new records)].

Odławianie podczas badań terenowych gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych, które są uznawane za rzadkie lub nieczęsto spotykane może stać się zachętą do dalszych, kompleksowych badań inwentaryzacyjnych tej grupy owadów w szczególności na obszarach znajdujących się w dolinie Cybiny oraz na terenach przyległych.

Podziękowania

Serdeczne podziękowania składam Panu Prof. dr hab. Jerzemu Lisowi za sprawdzenie poprawności oznaczeń i oznaczenie przedstawiciela rodziny Scutelleridae *Odontoscelis fuliginosa* oraz za wskazanie kilku niezbędnych pozycji literaturowych, a także recenzentom za krytyczne uwagi do pracy.

Piśmiennictwo – References

- Cmoluchowa A. 1978. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera*, zeszyt 7. Nabidae, Reduviidae i Phymatidae. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Warszawa, nr 108 serii kluczy, 43 ss.
- Chrząszcze i Motyle Polski [online]: www.entomopol.pl (data wejścia 09.11.2015).
- Gil R., Lis B., Kadej M. 2011. *Arocatus longiceps* Stål (Hemiptera: Heteroptera: Lygaeidae) oraz inne pluskwiaki różnoskrzydłe zimujące pod korą platanów we Wrocławiu (Dolny Śląsk) – nowy dla fauny Polski gatunek pluskwiaka, *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* 3: 25-35.
- Gołdyn R., Jackowiak B., Błoszyk J. 2005. *Walory przyrodnicze doliny Cybiny i ich ochrona*, Poznań, 96 ss.
- Hebda G., Mazur M. A. 2010. Nowe stanowiska rzadko spotykanych gatunków pluskwiaków różnoskrzydłych (Insecta: Heteroptera) na Śląsku i w Sudetach Wschodnich. *Wiadomości Entomologiczne* 29: 69-74.
- Kasprowicz A. 1963. Lądowe pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) okolic Poznania. *Badania Fizjograficzne nad Polską Zachodnią, Zoologia* 12: 39-63.
- Korcz A. 2010. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) zebrane na terenie Jeleniej Góry-Cieplic w 2009 roku. *Przyroda Sudetów* 13: 161-168.
- Lis B. 2010. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Hemiptera: Heteroptera) rezerwatu leśno-stepowego Bielinek nad Odrą i jego okolic (Pojezierze Pomorskie). *Heteroptera Poloniae – Acta Faunistica* 2: 37-49.
- Lis B., Stroński A., Lis J.A. 2008. Coreoidea: Alydidae, Coreidae, Rhopalidae, Stenocephalidae. *Heteroptera Poloniae* 1: 157 ss.
- Lis J.A. 2000. *Klucze do oznaczania owadów Polski. Część XVIII. Pluskwiaki różnoskrzydłe – Heteroptera*, zeszyt 14. Tarczówkowate – Pentatomidae. Polskie Towarzystwo Entomologiczne, Toruń, nr 160 serii kluczy, 72 ss.
- Lis J. A., Lis B., Gorczyca J. 1995. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) środkowego basenu Doliny Biebrzy. *Wiadomości Entomologiczne* 14: 85-93.
- Lis J. A., Lis B., Ziaja D. J. 2012. Pentatomoidea. Część 1: Plataspidae, Thyreocoridae, Cydnidae, Acanthosomatidae, Scutelleridae. *Heteroptera Poloniae* 2: 145 ss.
- Mabelis A.A. 2005. Green infrastructure of a city and its biodiversity: take Warsaw as an example. *Fragmenta Faunistica* 48: 231-247.
- Skórka S. 1994. Pluskwiaki różnoskrzydłe (Heteroptera) Puszczy Zielonka koło Poznania. *Acta Entomologica Silesiana* 2: 13-20.
- Scholz M. F. R. 1931. Verzeichnis der Wanzen Schlesiens. *Entomologischer Anzeiger Wien* 11: 117-120.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

SUMMARY

New localities of rare species of terrestrial true-bugs (Hemiptera: Heteroptera) from Wielkopolska-Kujawy Lowland

In this paper new data on the occurrence of terrestrial true-bugs (Hemiptera: Heteroptera) rarely encountered in Poland are presented. Field studies were carried out from late summer 2014 to late autumn 2015 in order to investigate species richness of true-bugs in selected areas of central Wielkopolska. Specimens of 11 species representing seven families (Acanthosomatidae, Coreidae, Lygaeidae, Nabidae, Pentatomidae, Scutelleridae, Stenocephalidae) were observed and some of them were

collected and deposited in the author's collection. The main observation areas included the xerothermic grasslands covering slopes of Cybina river valley and the surroundings of built-up areas in Swarzędz and its vicinity. During the studies bugs were collected using four methods: direct sampling, sweep netting of vegetation, searching through live and fallen tree trunks and niches under fragments of loose bark, and the Barber pitfall traps used in a single locality of dry psammophilic sward. *Arocatus melanocephalus* (Fabricius, 1798) (Lygaeidae), *Nemocoris falleni* R.F. Sahlberg, 1848 (Coreidae) and *Rhaphigaster nebulosa* (Poda, 1761) (Pentatomidae) represent the most interesting findings during this study.
